

Területi Statisztika

Közzététel: 2019. április 16.

A tanulmány címe:

Kulcsár László: A vidékfejlesztés elméleti megközelítése: regionális és kulturális összefüggések

Szerző:

Lipták Katalin Miskolci Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Világ- és Regionális Gazdaságtan
Intézet E-mail: liptak.katalin@uni-miskolc.hu

<https://doi.org/10.15196/TS590206>

Az alábbi feltételek érvényesek minden, a Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) Területi Statisztika c. folyóiratában (a továbbiakban: Folyóirat) megjelenő tanulmányra. Felhasználó a tanulmány, vagy annak részei felhasználásával egyidejűleg tudomásul veszi a jelen dokumentumban foglalt felhasználási feltételeket, és azokat magára nézve kötelezőnek fogadja el. Tudomásul veszi, hogy a jelen feltételek megszegéséből eredő valamennyi kárért felelősséggel tartozik.

- 1) A jogszabályi tartalom kivételével a tanulmányok a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Sztj.) szerint szerzői műnek minősülnek. A szerzői jog jogosultja a KSH.
- 2) A KSH földrajzi és időbeli korlátozás nélküli, nem kizárólagos, nem átadható, térítésmentes felhasználási jogot biztosít a Felhasználó részére a tanulmány vonatkozásában.
- 3) A felhasználási jog keretében a Felhasználó jogosult a tanulmány:
  - a) oktatási és kutatási célú felhasználására (nyilvánosságra hozatalára és továbbítására a 4. pontban foglalt kivétellel) a Folyóirat és a szerző(k) feltüntetésével;
  - b) tartalmáról összefoglaló készítésére az írott és az elektronikus médiában a Folyóirat és a szerző(k) feltüntetésével;
  - c) részletének idézésére – az átvevő mű jellege és célja által indokolt terjedelemben és az eredetihez híven – a forrás, valamint az ott megjelölt szerző(k) megnevezésével.
- 4) A Felhasználó nem jogosult a tanulmány továbbértékesítésére, haszonszerzési célú felhasználására. Ez a korlátozás nem érinti a tanulmány felhasználásával előállított, de az Sztj. szerint önálló szerzői műnek minősülő mű ilyen célú felhasználását.
- 5) A tanulmány átdolgozása, újra publikálása tilos.
- 6) A 3. a)–c.) pontban foglaltak alapján a Folyóiratot és a szerző(ke)t az alábbiak szerint kell feltüntetni:

„Forrás: Területi Statisztika c. folyóirat 59. évfolyam 2. számában megjelent, Lipták Katalin által írt Kulcsár László: A vidékfejlesztés elméleti megközelítése: regionális és kulturális összefüggések c. tanulmány”

- 7) A Folyóiratban megjelenő tanulmányok kutatói véleményeket tükröznek, amelyek nem esnek szükségképpen egybe a KSH, vagy a szerzők által képviselt intézmények hivatalos álláspontjával.

Kulcsár László: A vidékfejlesztés elméleti megközelítése: regionális és kulturális összefüggések

László Kulcsár: Theoretical approach to rural development: regional and cultural relations

Lipták Katalin

Miskolci Egyetem, Gazdaságtudományi Kar,
Világ- és Regionális Gazdaságtan Intézet
E-mail: liptak.katalin@uni-miskolc.hu

Kriterion, Kolozsvár, 2017. 228 old.

A témában hiánypótló könyvben a szerző olyan komplex szemszögből közelíti meg a vidékfejlesztést, melyet ritkán alkalmaznak. A bevezetőt a tudományos nézőpont ismertetésével kezdi, majd munkáját nemcsak a téma tudósainak, kutatóinak, hanem a gyakorlati szakértőknek és az egyetemi hallgatóknak is ajánlja.

A vidékfejlesztésről megállapítja a szerző, hogy annak sokféle definíciójával dolgozik a szakirodalom, de ez így helyes is. A vidékfejlesztés vizsgálatának pillérei között szerepel a regionalitás, a regionális sajátosságokhoz való és a kulturális kötődés. Ez utóbbinak a részletes vizsgálata adja a könyv – korábbi művektől jelentősen eltérő – egyediségét.

A szerző kifejti, hogy a könyv célja erősíteni azokat a véleményeket, amelyek a vidékfejlesztéssel kapcsolatban az emberi, közösségi tényezőkre, a társadalmi folyamatokra, azok regionális és kulturális kötődéseire helyezik a hangsúlyt. A könyv koncepciójánál ismerteti, hogy a vidékfejlesztés középpontjában a vidéki térség jellemzői alapján meghatározott lokális szempontok állnak.

A könyv 7 fejezetből áll. A bevezető után a második fejezet a régió, a kultúra társadalmi és történeti jellegzetességeiről, a vidékfejlesztés kapcsolatáról szóló irányzatokat mutat be. Megismerhetjük a tér, az idő és a vidékfejlesztés kapcsolatát, majd a vidékfejlesztés diszciplináris kötődéseit. A vidékfejlesztés alapvető fontosságú dimenziója az idő és a tér, azaz a regionális dimenzió, így ez közel hozza egymáshoz a regionális tudomány, a földrajztudomány és a szociológia kutatóit. A vidékfejlesztéssel összefüggő elméletek után a centrum-periféria elméleteket jellemzi. Megismerhetjük Durkheim és Weber modernizáció elméletét a vidékfejlesztés relációjában.

A szerző kiemeli azt a gyakran előforduló hibát, hogy a tudomány vagy a politika szereplői csak az egyik diszciplínacsoporthoz társítják a vidékfejlesztést, miközben együttes befolyásoló erővel bírnak a társadalomtudományok (vidékszociológia, faluszociológia, kulturális antropológia), a regionális tudományok, a közgazdaságtan, valamint a történet- és politikatudományok. A vidékfejlesztés integráló jellege miatt az egyes tudományterületek és a vidékfejlesztés kapcsolatát vezeti végig. A természettudományi vizsgálatok, felmérések és térképek fontos adalékot szolgáltatnak a vidékfejlesztéshez, de a vidékfejlesztő munka általában a feltárások után kezdődik. A fogalmi kavalkád miatt a szerző tisztázza azt, hogy mi a különbség a területfejlesztés, a vidékfejlesztés, a településfejlesztés, a térségfejlesztés és a regionális fejlesztés között.

A harmadik fejezet a vidék és a vidékfejlesztés fogalmi összetettségét és bonyolult értékeit ismerteti. A vidék fogalma Magyarországon jelentős átalakuláson ment át az elmúlt évtizedekben, ezzel összefüggésben a vidék fogalmának mennyiségi és minőségi jegyek alapján történő meghatározása nem tekinthető megfelelőnek. A legtöbb szerző felismeri a hiányosságokat, de nem lép ezen tovább. A szerző kiemeli és jellemzi a szakirodalomban fellelhető eltérő vidékfogalmakat. Véleménye szerint a vidékfejlesztésen az endogén erőforrások bázisán létrejövő fejlesztést érthetjük.

A negyedik fejezetben a vidék funkcióiban bekövetkezett változásokat ismerhetjük meg, mint például a vidék gazdasági szerkezetének (kiemelten a mezőgazdasági folyamatokat), a társadalom szerkezetének változását, a területi differenciálódást, illetve a közeledést.

Az ötödik fejezetben a vidéki erőforráskészlet jelentőségéről és annak egyenlőtlen eloszlásáról olvashatunk. A regionális egyenlőtlenségek hatása a vidékfejlesztésre több szinten is értelmezhető. A szerző ismerteti továbbá a vidéki térségek demográfiai állapotát és a népesség dinamikáját is.

A helyi társadalom és a vidékfejlesztés kapcsolatáról szól a hatodik fejezet, amely azért kiemelt jelentőségű, mert a lokalitás a hazai vidékszociológiában a rendszerváltás óta felerősödött. A vidékfejlesztés exogén és endogén megközelítései mellett az alulról és a felülről vezérelt fejlődési modellt, valamint a közösségi részvételen alapuló vidékfejlesztési módszereket is megismerhetjük.

A zárógondolatok fejezetben a szerző összegzi főbb megállapításait, amely a téma további megértését segíti. Véleménye szerint a vidékfejlesztésnek nincs önálló elmélete, amelyet a felsorakoztatott irányzatok is bizonyítanak, továbbá a nemzetközi szakirodalom sem egységes a vidékfejlesztést érintő tudományos kérdésekben. A regionális tudomány képes lenne a területi politika fejlesztéséhez szükséges szakirodalmi háttér, így a vidékfejlesztés támogatására is. A szerző nézőpontja szerint a vidékfejlesztés csak lokális mezőben képzelhető el, ahol a helyi társadalomnak kulcsszerepe van. A vidékfejlesztést olyan gondolati keretben kell értelmezni, amely feltárja a gazdasági és a társadalmi egyenlőtlenségeket a vidéki Magyarországon, valamint törekszik ezeknek a leküzdésére.

A könyv széles körű szakirodalmi bázisra épít, amelyet a szerző közérthető és olvasmányos módon dolgoz fel. A könyv logikus szerkezete és egyedi szemlélete miatt az egyetemi oktatásban is jól alkalmazható.